

Список використаних джерел

1. Драгоманов М. П. Літературно-публіцистичні праці: [у 2 т.] Т.2. / Драгоманов М. П. – К. : Наукова думка, 1970. – 595 с.
2. Маловідомі першоджерела української педагогіки (друга половина XIX – XX ст.) : Хрестоматія/ [упор.: Л. Д. Березівська та ін.]. – К. : Науковий світ, 2003. – 418 с.
3. Мамонтов Я. Право держави і право дитини. З приводу «Декларації освіти» УРСР про соціальне виховання дітей / Яків Мамонтов // Соціальне виховання. Орган головоцстраху. – ч.1. – Харків, 1922. – С. 40-54.
4. Українська педагогіка в персоналіях: У 2 кн. Кн. 2: Навч. посібник / [за ред. О. В. Сухомлинської]. – К. : Либідь, 2005. – 552 с.
5. Чепіга Я. Національне виховання / Я. Чепіга // Проблеми виховання й навчання в світлі науки й практики. Збірник психолого-педагогічних статей. – К.: Друкарня першої артілі Друкарської справи. – С. 9-37.
6. Чепіга Я. Ф. Грунтовні принципи нормальної школи /Я. Ф. Чепіга // Світло. – 1911. – № 1. – С. 3-7.
7. Ярмак Н. О. Освітня діяльність і педагогічні погляди О. Ф. Музиченка / Ярмак Н. О.; за заг. ред. Є. І. Коваленко. – Ніжин : МІЛАНІК, 2007. – 191 с.

The system of ethnopedagogical ideas of ukrainian paedologists on the education system in the beginning of the XX century is characterized in the article. The aspects of the national school's views and forming the personality of the child in relations with approaches of natural and cultural correspondence, the necessity to teach children in native language are analysed.

Key words: *pedology, personal development, ethnopedagogic principles of training and education, national education.*

УДК 37.035.6 (477.83/86)

Коцюпей Г.В.

ОМЕЛЯН ПАРТИЦЬКИЙ ПРО ВИХОВНИЙ ІДЕАЛ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ

У статті простежено основні віхи життя і діяльності галицького педагога – Омеляна Партицького. На основі його педагогічної спадщини висвітлено бачення педагога щодо формування виховного ідеалу української молоді. З'ясовано, що в основу виховного ідеалу О. Партицького лягло родинне виховання, яке вважалося педагогом важливим рушієм процесу становлення і розвитку розумового та духовного світу молоді, формування особистісних рис характеру, національної свідомості, патріотизму.

Ключові слова: *Омелян Партицький, творча спадщина, виховний ідеал, українська молодь, педагог, учитель, дитина.*

З моменту проголошення української державності та її розбудови відбулися значні демократичні зміни і перетворення в нашому суспільстві – стрімкий процес національно-культурного відродження українців, становлення національної свідомості тощо. Але, сучасні суспільно-політичні перипетії в державі загрожують кризою подальшого розвитку національної свідомості української молоді через сепаратистські настрої в суспільстві. З огляду на це, першочерговим завданням для багатьох педагогів стає звернення до призабутих думок та поглядів своїх попередників стосовно універсальних складових виховного ідеалу української молоді з метою призупинення його занепаду. Тому, актуальним вбачається переосмислення

та аналіз переконань провідних галицьких педагогів другої половини XIX – початку XX ст., які у своїй спадщині полишили чимало міркувань щодо парадигми виховання підростаючого покоління. Така необхідність пояснюється, в першу чергу тим, що педагогічні праці галицьких педагогів другої половини XIX ст., творилися у той час, коли не лише зреалізовувався процес структуризації системи освіти, а й відбувалося посилення національної ідеї на західноукраїнських землях, велася активна просвітницька робота тощо.

Знаменною в цьому плані є постать галицького педагога – Омеляна Партицького, який упродовж усього свого життя та діяльності намагався виокремити основні складові виховного ідеалу української молоді. Зазначимо, що педагогічна спадщина О. Партицького уже була предметом прискіпливої уваги низки дослідників. З поміж них хочемо виокремити праці О. Пастушенко (О. Качмар) [6; 23; 24; 25; 26], М. Чепіль [30; 31], Р. Ковалюка [7], І. Куцога [12], Р. Горака [3] та ін., які торкалися питань громадсько-просвітницької діяльності та педагогічної спадщини О. Партицького, його взаємин з провідними діячами-сучасниками – зокрема Іваном Франком. Становлення незалежності України спонукало багатьох краєзнавців та журналістів заговорити про забороненого в радянський час галицького педагога, у зв'язку з чим на сьогодні нагромадилося чимало публіцистичних статей (автори В. Голяк, Й. Дармохвал, С. Коваль, М. Костик, І. Ольшанецький, Р. Пастух, Я. Точ, М. Турченок) про О. Партицького на сторінках таких періодичних видань як “Новий час”, “За вільну Україну” [2; 4; 8; 9; 10; 11; 13; 22; 28; 29].

Бачимо, що науково-теоретична спадщина та освітня діяльність О. Партицького уже були предметом як окремих наукових досліджень й об'єктивної оцінки в контексті історії педагогіки в умовах вимог модерної національної педагогічної науки так і темою окремих краєзнавчих розвідок. Проте помітною на сьогодні вбачається відсутність цілісного і всебічного аналізу педагогічних поглядів галицького педагога на виховний ідеал української молоді. Зважаючи на такий стан проблеми, ставимо собі за мету простежити основні віхи життя й педагогічної діяльності Омеляна Партицького і максимально повно проаналізувати його погляди щодо змісту, дієвості виховного ідеалу української молоді в другій половині XIX ст. та визначити їх актуальність в умовах розвитку сучасної української освіти.

Омелян Партицький знаний сьогодні не лише як педагог та громадсько-просвітній діяч, а й як редактор, видавець, автор низки підручників, посібників з української мови і літератури для народних шкіл, українських учительських семінарій. Маючи непересічний таланти він цілковито присвятив його українському народу про що свідчить багатогранність його творчих інтересів. О. Партицький прожив не довгий вік – 55 років, але за таке коротке життя зумів залишити глибокий слід в історії української культури, адже більшу половину прожитих років, віддано служив щирій праці для українців. Про це свідчать позитивні слова-відгуки на педагога, розміщені у присвяченому йому некролозі у газеті “Діло” за лютий 1895 р.: “Омелянь Партицькій – професоръ учительських семінарій у Львов[і], членъ-основатель и почетный членъ товариства “Просв[і]та”, товариства шимени Шевченка и других руско-народныхъ товариствъ, високо-заслуженый д[і]ятель на нив[і] руской літературы и въ національн[ом]ъ житю руск[ом]ъ, мужъ честного характеру, горячий и жертволюбный патріотъ – взагал[і] один зъ наилучшихъ сын[о]въ Украины-Руси” [14].

Омелян Партицький народився 28 травня 1840 р. у с. Тейсарова на Жидачівщині у сім'ї священика Йосипа Партицького, котрий пробув на парафії Тейсарова від 1836 по 1878 рік [32, с. 338]. Початкову освіту здобув у м. Стрию, навчався в Бернардинській гімназії, згодом – у Львівському університеті, який закінчив у 1863 р. Одержав три дипломи : етнографа, історика, педагога і мовознавця української літератури. По закінченню Львівського університету і фактично до кінця свого життя Омелян Партицький працював вчителем у гімназіях і семінаріях – вчителем української мови і літератури в гімназіях Чернівців і Тернополя, а з середини 1868 р. – у Львівській чоловічій і паралельно викладав в жіночій вчительській семінарії (Академічній гімназії Львова (1868 – 1871 рр.), Львівській вчительській семінарії (1871 – 1895 рр.) [6, с. 6]. Працюючи на ниві освіти, О. Партицький, не беручи до уваги владні

обмеження щодо навчання українських дітей, домагається застосування усіх перспектив, які тоді надавало прогресивне австрійське законодавство. Зокрема, він активно виступає за впровадження в школах української мови, за проведення освітніх реформ, які б були хоча трохи корисними для української молоді, за підготовку кадрів, які б навчали дітей української мови та літератури, за видання українською мовою шкільних навчальних посібників і підручників [6, с. 6-7].

Попри важку учительську роботу О. Партицький активно займався редакторською та видавничою діяльністю. Він виступив засновником і став редактором “Газети шкільної” (1875 – 1879 рр.). З початку 1880 р. аж до 1885 р. О. Партицький, ставши засновником, займається виданням літературно-наукового часопису “Зоря”, який згодом був трансформований у “Літературно-науковий вісник” Наукового Товариства Шевченка [3, с. 230]. Саме в “Зорі” редактор Омелян Партицький почав публікувати ряд праць, присвячених літературному та історичному минулому українського народу. Окрім цього, галицький педагог вів активну співпрацю з часописом “Правда” (1868 – 1869 рр.), заснував гумористичну газету “Зеркало”, деякий час брав участь у “Львівській основі” [5, с. 20].

Найбільше уваги О. Партицький приділяв звичайно педагогічній роботі. Упродовж 1875 – 1879 років ним було надруковано на шпальтах “Газети шкільної” цілий ряд статей про виховання: “Гадки про виховання домашнє” (1877 р.) [15], “Якими средствами педагогічними ділати треба проти лінивства” (1877 р.) [21], “Листи о вихованю” (1879 р.) [16; 17; 18; 19; 20]. Окрім цього О. Партицькому належить упорядкування на видання читанок для народних шкіл та граматик: “Руска читанка для нижчих кляс середніх шкіл” (1871), “Руский буквар для шкіл людових” (1876 р.), “Руска читанка для третьої кляси шкіл народних” (1878 р.), “Граматака руского язика для ужитку в школах людових” (1880 р.) та ін. Тут хочемо акцентувати на тому, що “Граматака руского язика для ужитку в школах людових” О. Партицького, з точки зору методики викладання української мови сприймалося як одне із найкращих видань граматик української мови того часу [8, с. 2; 9, с. 2; 10, с. 1; 11, с. 3].

Будучи активним громадським діячем і професіональним педагогом, О. Партицький став одним із ініціаторів-засновників студентського благодворного товариства “Дружескій Лихвар” (1871 р.) та “Руського Товариства Педагогічного” тощо. Живучи ідейними переконаннями “народовців”, Омелян Партицький, організував культурно-просвітню організацію “Просвіта”, ставши її почесним членом, а згодом обійняв посаду заступника голови першого головного відділу товариства. У 1874 р. О. Партицький виконував обов’язки голови товариства “Просвіта”, а у 1875 р. був делегованим від головного відділу на заснування першої філії “Просвіти” в селі Бортниках Бібрецького повіту (тепер Жидачівщина). Разом із А. Вахнянином О. Партицький видавав упродовж 1877 – 1879 рр. “Письмо з Просвіти” [27, с. 33].

В останні роки життя у галицького педагога погіршилося здоров’я і він був змушений часто їздити на лікування до Одеси, а 21 січня 1895 р. Омелян Партицький раптово помер. Неждана смерть О. Партицького сколихнула його приятелів, які прийшли віддати йому останню шану. Зокрема під час похоронів його найближчими товаришами було виголошено чотири промови. Першим слово взяв А. Вахнянин, який наголосив на великій заслuzі покійного у напрямку українського відродження. Товариш О. Партицького по учительській семінарії – О. Барвінський, вказав на заслуги галицького педагога-професора на педагогічній ниві, зокрема на шкільній діяльності. Він зазначив, що О. Партицький виховав цілий ряд українських педагогів та зробив великий внесок у педагогічно-дидактичній літературі. Згодом виступив К. Устичнович, який підніс чесноти О. Партицького. Завершальним виступом стала промова директора львівської чоловічої семінарії Л. Татомира, який зазначив, що покійний був гідним товаришем не лише для вчителів, а добрим приятелем та опікуном молоді [1, с. 2-3].

Аналізуючи педагогічну спадщину О. Партицького, з упевненістю можемо стверджувати, що провідною тематикою його міркувань стали проблеми виховання молоді. Формуючи основи виховного ідеалу підростаючого покоління, педагог опирався на родинне-сімейне виховання дітей. Свідченням цього є те, що практично всі надруковані О. Партицьким педагогічні праці

присвячені питанням виховання підростаючого покоління та визначальній ролі сім'ї-родини в даному процесі. Саме на шпальтах "Газети школьної", педагог ділився своїми міркуваннями із педагогами-сучасниками.

У своїй статті "Листи о вихованю" О. Партицький простежив основні напрями сімейного виховання. У її першій частині "Улиця и сад" педагог зазначає, що менш важливим для дитини є вуличне виховання, де дитина поміж інших набере чимало матеріалу "для ока і слуху", адже вони є першими недобрими вчителями для дитини. З огляду на це, педагог вважає хибними думки батьків, які думають, що все з дитиною в порядку, коли вона нагодована, одягнена, вилікувана від хвороби чи за нею доглядає нянька. На думку педагога, проблема полягає в тому, що діти зростають без різнобічної батьківської опіки як дикі дерева по лісах, де немає господаря, який би зміг таке деревце доглянути, розправити коріння щоб воно вільніше розросталось, покритись квітами, а згодом вродило урожаєм. Тому О. Партицький вбачає, що не годиться віддавати дитину на виховання до сторонніх няньок чи вулиці, де вона зможе набратися шкідливих манер (лягтися, битися, прозиватися, лінуватися, послуговуватися) [16, с. 1].

Отже, за словами О. Партицького, батьки особисто повинні турбуватися про моральне і естетичне виховання своїх дітей, щоб діти не потрапили під негативний вплив вулиці. Своє бачення на негативний виховний вплив вулиці для підростаючого покоління О. Партицький підтвердив народними прислів'ям "З яким обстаєш, таким і сам зістаєш". На його думку після того як дитина почерпне багато злого із вулиці, то тоді вже ніякі повчання та вмовляння не допоможуть [16, с. 2]. Тому О. Партицький вважає найкращим педагогом для дитини не вулицю, а сад, позаяк комунікація з природою принесе дитині не лише естетичну, а й духовне задоволення. З цього приводу педагог каже: "Природа, коли раз за нею слідити почнемо, стає ся невичерпаною книгою мудрости, котра і розум образує і серце, і стає ся жерелом чистого нічим не скаламученого щастя. Кілько то спосібності не насувають кожної хвили цвіти і овочі до порівнування розличної їх подоби, барви, смаку,запаху!" [16, с. 2]

Водночас О. Партицький виступив проти широкої любові до дитини – "пещення". На його думку діти від безмірної любові зростають переважно самолюбамі, легкодушними, непридатними перемагати бодай мінімальні життєві труднощі та завади. З огляду на це, педагог у своїй статті "Пещена дитина" подає батькам як приклад – мудрощі спартанського засобу виховання: "Вже з самого початку старались Спартанці дітей своїх всіми силами загартовувати. Діти не туманіли, як у нас, в колисках і росли не сповивані, щоби члени тіла свободо могли розвивати ся. Завчасу призвичаювано діти до страв простих, не кормлено що минути ласощами та булочками, не лякано дітей недорічними байками та страхами. Не уважано на кожний плач, на кожду просьбу" [17, с. 9-10]. У підсумку до цього педагог зазначає: "Спартанські діти змалку учились лазити на стрімкі гори і опускатися в недоступний пропасти, учились брати ся до всякого труда і обходити ся без всяких вигод" [17, с. 10]. У підсумку, О. Партицький закликає батьків привчати своїх дітей до самостійного життя, давати їм свободу у діях та природного самостійного розвитку.

Важливим засобом виховання, на думку О. Партицького, є пізнання дитиною світу, де невід'мна роль належить наочності, оскільки чим більше знання дитини опираються на відчуття, тим вони вірогідніші. Педагог стверджував, що спостереження приватними очима замінює чимало доказів. Важливе місце в цьому плані посідає і читання дитині казок, використання "образків", вживання іграшок та забав. З цього приводу О. Партицький зазначає, що "... педагоги і родичі вже з давних давен узнали образки і казки за найлучше средство в вихованню початковім. Образок впливає на око, казка на слух, а що найважливіше, що діти уже з самого малку одно й друге дуже радо витають" [18, с. 17].

Отже, ілюстративний матеріал, на думку О. Партицького, є вагомим фактором у родинному вихованні молоді, оскільки сприяє передусім виховання у дитини естетичного переживання, розвій фантазії тощо. Не менш важливою, за словами О. Партицького, є виховна значимість казки, яка має значний вплив на дитину, вчить логічно і цілеспрямовано викладати

думки, вчиться мислити словами. Своєрідне підкреслення О. Партицький робить на виховну сутність народної казки. За його словами, народні казки насичені елементами чогось таємничого та неприродного, і тому діти обожають слухати їх, а з їх змісту навчилися осмислювати корисні та добрі поради [18, с. 17-18].

У своїх педагогічних поглядах О. Партицький чимало уваги звертав на значимості виховання працьовитістю. На його думку, тільки в праці виросте повноцінна людина. Небажання працювати або лінивість, за словами педагога, є вадою не природною, а набутою, що є наслідком невідповідного виховання. Тому він стверджує, що “Походи на поля, луки, заняття в огородинку в товаристві дітей в ігровій формі скріплюють також немало умислів і тілесний розвій вихованця” [21, с. 181].

Вагоме місце у роздумах О. Партицького про виховний ідеал молоді, посідають думки про значення авторитету батьків. Він вважав, що батько і мати в очах дитини зобов’язані мати авторитет. З огляду на це, педагог підкреслював, що ті батьки, яких діти не слухають, схильні думати, що авторитет дається від природи як талант, і якщо його нема, то нічого з цим не вдієш і тому застається тільки заздрити тому, в кого такий талант є. Тому О. Партицький переконує, що авторитет батьків може бути організований в кожній сім’ї, і це навіть не дуже важка справа. За його словами батьки прагнуть, щоб діти їх слухали і тим самим хочуть здобути вплив, а це помилка, оскільки слухняність дитини до рідних далеко не сприяє на процес становлення батьківського авторитету. У даному випадку, на думку О. Партицького, цьому помагатиме лише домірне виховання. Педагог стверджує, що у вихованні, в першу чергу, все залежить від того, в якій гармонії знаходяться батьківська і материнська влада. На його думку, батьки повинні з самого початку скоординувати виразні засади у вихованні і взаємодоповнювати свою повагу. Якщо цього вчасно не зробити, то виникнуть непорозуміння, згодом дитина втратить довіру до батьків, а ще гірше – одного з батьків, або й обох зненавидить. З цього приводу педагог каже: “Сила і любов, ті дві характеристичні властивості мужа і жени, статись повинні нероздільними пружинками в вихованню початковим. Сила без любови витворює лиш боязнь, вимушений послух; любов без сили вироджує слабодушність, зневажливість, самолюбність. Для дитини представите лем сили єсть отець; его воля то найвисшій і святий закон, котрого ломити не можна. Представителем любови єсть мати; ся лагідність. Співчуте, погляд – ділати можуть зарівно, як і резолютний наказ отцівскій” [19, с. 23]. Отже з цього випливає, що батько і мати повинні мати спільну мету у вихованні дитини і в разі, коли двоє батьків будуть суперечити одне одному, то це в кінцевому результаті призведе до негативного на неї впливу: “одно веде до ліса, друге до біса” [19, с. 23].

В цілому О. Партицький стверджував, що родинне виховання, як одна із важливих складових виховного ідеалу української молоді, постійно досягає свого повного довершення при умові, коли воно реалізується у міцній монолітності з педагогічним впливом школи та громадськості, де саме фундаментом формування особистості виступає родинно-шкільне виховання. Важливу роль у реалізації цього процесу відіграють його основні рушійні сили – батьки і учителі. При правильно налагодженій співпраці, батьки виступають соратниками вчителів, а учителі сподвижниками батьків у вихованні підростаючого покоління. Тому Омелян Партицький так наполегливо у своїх педагогічних працях наполягав на спільності та узгодженості дій сім’ї і школи в моральному вихованні дітей і вважав, що виховна функція школи з формування інтелекту і серця дитини проводиться на основі, яка закладається в першу чергу в домашніх умовах.

Отже, у своїх педагогічних статтях та виловлюваннях О. Партицький, опираючись на особистий педагогічний досвід, доводив, що основним структурним елементом виховного ідеалу підростаючого покоління є насамперед родинне виховання, яке так чи інакше не лише слугує важливим чинником в процесі становлення і розвитку розумового та духовного світу молоді, а й сприяє формуванню особистісних рис характеру, національної свідомості, патріотизму.

Список використаних джерел

1. Бл. п. Омелянъ Партицькій // Діло. – Львѳвъ, 1895. – Ч. 18. – 23 січня (4 лютого). – С. 2-3.
2. Голяк В. О. Омеля Партицький – наш визначний краєнин / В. О. Голяк // Новий час. – 1995. – 1 лютого. – С. 3.
3. Горак Р. Редактор “Зорі” Омелян Партицький / Р. Горак // Горак Р., Гамлій І. Загублені на Журавенщині. – Львів : Каменярь, 2005. – С. 217-241.
4. Дармохвал Й. Могили наших предків забути не можна / Й. Дармохвал // Новий час. – 1992. – 14 березня. – С. 2.
5. Календар знаменних і пам’ятних дат у галузі освіти і педагогічної науки на 2010 рік / Упоряд. Л. І. Ніколюк. – К., 2009. – 174 с.
6. Качмар О. Педагогічна спадщина та громадсько-просвітницька діяльність Омеляна Партицького: автореф. дис. на здобуття наукового ступеня канд. пед. наук: 13.00.01. / О. Качмар. – Івано-Франківськ, 2006. – 20 с.
7. Ковалюк Р. Краєзнавчі мотиви в науково-організаційній діяльності Омеляна Партицького / Р. Ковалюк // Історичне краєзнавство і національне виховання. Матеріали науково-практичної конференції. – Львів, 27 травня 1994. – Львів : РВД Львівського університету, 1994. – С. 32-33.
8. Коваль С. Великий син великого народу / С. Коваль // Новий час. – 1995. – 15 лютого. – С. 2.
9. Коваль С. Воїстину славне ім’я твоє / С. Коваль // Новий час. – 1995. – 17 березня. – С. 2.
10. Коваль С. Воїстину славне ім’я твоє: в с. Тейсарова відкрито пам’ятник О. Партицькому / С. Коваль // Новий час. – 1995. – 17 червня. – С. 1.
11. Костик М. Славний син Тейсарова / М. Костик // Новий час. – 1993. – 22 травня. – С. 3.
12. Куций І. Рецепція національної історії в українській науково-історичній думці Галичини (1830-і – 1894 рр.): автореф. дис. на здобуття наукового ступеня канд. історичних наук / 07.00.06. / І. Куций. – Львів, 2004. – 20 с.
13. Ольшанецький І. Кілька думок з приводу ювілею: до 160- річчя від дня народження О. Й. Партицького / І. Ольшанецький // Новий час. – 2000. – 24 червня. – С. 3.
14. Омелянъ Партицькій [Некролог] // Діло. – Львѳвъ, 1895. – Ч. 17. – 21 січня (2 лютого). – С. 1.
15. Партицький О. Гадки про вихованє домашнє / О. Партицький // Газета школьна. – Львів, 1877. – Ч. 21. – С. 173-174.
16. Партицький О. Листы о вихованю домашн[i]мъ. 1. Улиця чи сад / О. Партицький // Газета школьна. – Львів, 1879. – Ч. 1. – С. 1-2.
17. Партицький О. Листы о вихованю домашн[i]мъ. 2. Пещена дитина / О. Партицький // Газета школьна. – Львів, 1879. – Ч. 2. – С. 9-10.
18. Партицький О. Листы о вихованю домашн[i]мъ. 3. Образокъ и казка / О. Партицький // Газета школьна. – Львів, 1879. – Ч. 3. – С. 17-18.
19. Партицький О. Листы о вихованю домашн[i]мъ. 4. Сила и любовь / О. Партицький // Газета школьна. – Львів, 1879. – Ч. 4. – С. 23.
20. Партицький О. Листы о вихованю домашн[i]мъ. 5. Дыточи играшки и забавы / О. Партицький // Газета школьна. – Львів, 1879. – Ч. 5. – С. 33-34.
21. Партицький О. Якими средствами педагогічними д[i]лати треба противъ л[i]ннства? / О. Партицький // Газета школьна. – Львів, 1877. – Ч. 22. – С. 181.
22. Пастух Р. О. Партицький повернувся в рідний Тейсарів / Р. Пастух // За вільну Україну. – 1995. – 17 червня. – С. 2.
23. Пастушенко О. Омелян Партицький про сім’ю як важливий чинник національного виховання / О. Пастушенко // Вісник Львівського університету. Серія педагогічна. – Львів, 2003. – Вип. 17. – С. 207-212.
24. Пастушенко О. Освітньо-виховні проблеми на шпальтах “Газети Школьної” під редакцією Омеляна Партицького / О. Пастушенко // Вісник Прикарпатського університету: Серія: Педагогіка. – Івано-Франківськ: Плай, 2005. – Вип. XI. – С. 180-188.

25. Пастушенко О. Педагогічна спадщина Омеляна Партицького О. Пастушенко // Джерела. – Івано-Франківськ. – 2002. – № 3-4. – С. 3-6.
26. Пастушенко О. Теоретичні засади національного виховання і освіти у педагогічній спадщині О. Партицького / О. Пастушенко // Збірник наукових праць. Педагогічні науки. – Херсон, 2005. – Вип. 40. – С. 267-272.
27. Пиндус Б., Ханас В. Партицький Омелян Йосипович // Тернопільський енциклопедичний словник. — Тернопіль : видавничо-поліграфічний комбінат “Збруч”, 2004 – 2010. – Том III, 2008. – 708 с.
28. Точ Я. У великого українського сина – достойні спадкоємці / Я. Точ // Новий час. – 2000. – 22 червня. – С. 4.
29. Турченок М. Чого вартує Шевченко як поет народний і провідні ідеї з поезії Т. Шевченка за О. Партицьким / М. Турченок // Новий час. – 2000. – 24 червня. – С. 1-2.
30. Чепіль М. Використання виховних традицій народної педагогіки у формуванні національної свідомості дітей і молоді / М. Чепіль // Наукові записки Острозької Академії. Психологія і педагогіка. – Острог, 2000. – Вип. 1. – С. 49-59.
31. Чепіль М. М. Народно-педагогічні засади виховання дітей в українській сім’ї (кінець ХІХ – перша третина ХХ ст.) / М. М. Чепіль // Педагогічний альманах. – 2010. – Вип. 6. – С. 249-258.
32. Blazejovski D. Historical Schematism of the Archeparchy of L’viv (1832-1944). – Kyiv: Publishing House “KM Akademia”, 2004. – 570 s. – Англ.

The basic landmarks of life and activity of the Galychinas’ teacher – Omelyan Partickiy are traced in the article. On the basis of his pedagogical inheritance vision of teacher is reflected in relation to forming of an educate ideal of the Ukrainian young people. It is found out, that an educate ideal of O. Partickiy domestic education, which was considered a teacher important rushiem of becoming and development of the mental and spiritual world of young people, forming of personality character, national consciousness, patriotism traits, underlay.

Key words: Omelyan Partickiy, creative inheritance, educate ideal, Ukrainian young people, teacher, Ukrainian young people, child.

УДК 37.035.

Кучинська І. О.

МОТИВАЦІЯ АКТУАЛІЗАЦІЇ ІДЕЙНО-ПОЛІТИЧНОГО НАПРЯМКУ ВИХОВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ

У статті робиться спроба аналізу актуалізації ідейно-політичного напрямку виховної діяльності студентської молоді в умовах сьогодення; акцентується увага на ключових аспектах формування політичної культури особистості.

Ключові слова: актуальність, виховання, молодь, ідейно-політичний напрямок.

Студентська молодь, як відомо, є значним прошарком нашого суспільства, який визначає його соціально-економічний і духовний потенціал. Як зазначає у своїй роботі “Виховання особистості” (Київ, 2003) академік І. Д. Бех “Вік юності найбільш чутливий до всіх соціальних перетворень, і цей факт слід враховувати у виховному вузівському процесі” [С. 245]. Вчений акцентує увагу на тому, що молодь функціонує у надзвичайно складному й динамічному соціумі, який є не просто середовищем її існування. Він постає перед людиною